

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

серпня 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧИЙ ТУРИЗМ**

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	24 «Сфера обслуговування»
спеціальність	242 «Туризм»
вид дисципліни	за вибором
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу	

2021/ 2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

“27” серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: канд. екон. наук., доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Лариса КУЧЕЧУК, старший викладач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства Ірина ВОЛКОВА

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол № 1 від “26” серпня 2021 року

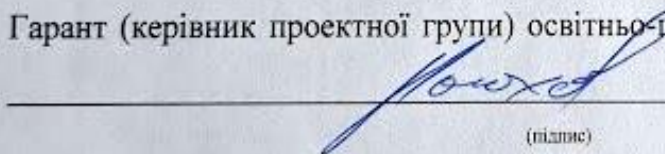
Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Анатолій ПАРФІНЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом (керівником проектної групи) освітньо-професійної програми 242 «ТУРИЗМ»

Гарант (керівник проектної групи) освітньо-професійної програми 242 «ТУРИЗМ»

Іван ПОСОХОВ
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол № 1 від “26” серпня 2021 року

Голова науково-методичної комісії факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Лікувально-оздоровчий туризм» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Туризм»

Підготовки бакалавра

за спеціальністю 242 «Туризм»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Лікувально-оздоровчий туризм» є отримання майбутніми фахівцями туристичної сфери професійних знань у сфері теорії і методології санаторно-курортної справи, формування фахового світогляду щодо територіальної організації та умов розвитку лікувально-оздоровчого туризму в країнах світу, Україні та її регіонах.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- визначення теоретичних основ лікувально-оздоровчої діяльності та її місця у системі міжнародного туризму;
- визначення підходів до типології і класифікації курортів та аналіз структури санаторно-курортних закладів;
- вивчення історії розвитку лікувально-оздоровчої діяльності в світі і в Україні;
- аналіз територіальної організації санаторно-курортної справи в світі і в Україні;
- дослідження зарубіжного та вітчизняного розвитку лікувально-оздоровчого туризму;
- характеристика санаторно-курортних комплексів та курортів України та світу.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачіввищої освіти компетентностей відповідно до ОПП:

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК1 Здатність здійснювати аналіз сучасного стану та ефективного й оптимального розвитку і розміщення всіх складових рекреаційних комплексів.

ФК2 Здатність визначати роль природних рекреаційних ресурсів у забезпеченні рекреаційних потреб.

ФК5 Здатність визначати територіальну організацію та оцінювати ресурсний потенціал країн, регіонів, щодо стану та перспектив розвитку видового (спеціалізованого туризму).

ФК7 Уміння використовувати методичні підходи до оцінки ресурсного потенціалу та його екологічно-безпечних форм використання та відтворення.

ФК9 Здатність розробляти різні види турів з урахуванням потреб цільових груп споживачів туристичних послуг.

1.3.Кількість кредитів - 4.

1.4.Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
<u>за вибором</u>	
Денна форма навчання (аудиторно-дистанційна)	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
7-й	7-й
Лекції	
26 год.	12 год. (у т.ч. 2 – ауд., 10 – дистанц.)
Практичні, семінарські заняття	
26 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
68 год.	108 год.
в т.ч. Індивідуальні завдання	
16 год.	

1.6. Заплановані результати навчання

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти мають досягти наступних результатів:

ПРН16 Уміння визначати канали реалізації турпродукту на основі вивчення можливостей потенційних партнерів та корпоративних клієнтів .

ПРН17 Уміння організовувати післяпродажне обслуговування клієнтів, визначати критерії якості надання послуг, проводити претензійну роботу.

ПРН20 Знання технології обов’язкового страхування туристів на підставі нормативно-правової бази з питань страхування та особливостей страхування майна та життя в Україні та за кордоном.

ПРН22 Знання правил обліку та збереження документації, листів бронювання, оферт та інвойсів (рахунків) за туристичне обслуговування.

ПРН24 Знання методики підготовки і проведення екскурсії.

1. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні основи лікувально-оздоровчого туризму

Тема 1. Сутність і характерні риси лікувально-оздоровчого туризму. Бальнеолікування.

Визначення та характерні риси лікувально-оздоровчого туризму. Природні лікувальні ресурси. Бальнеотерапія. Мінеральні води. Фізико-хімічні особливості мінеральних вод. Мінеральні води для зовнішнього і внутрішнього застосування. Класифікація мінеральних вод. Основні бальнеологічні групи мінеральних вод. Хлоридно-натрієві води. Бромні, йодні і йодобромні води. Вуглекислі води. Сірководневі (сульфідні) води. Радонові (радіоактивні) води. Кременисті термальні води. Залізисті води. Миш'яковмісні води. Борвмісні води. Фізико-хімічні властивості мінеральних вод, застосування та вплив на організм людини, показання для лікування.

Тема 2. Грязелікування.

Лікувальні грязі. Сульфідні мулові грязі. Сапропелеві (прісноводі мули) грязі. Торф'яні грязі. Глинисті мули. Сопкові грязі. Гідротермальні грязі. Фізико-хімічні властивості лікувальних грязей, застосування та вплив на організм людини, показання для лікування. Протипоказання при грязелікуванні. Лікування глиною, озокеритом, парафіном та нафталаном.

Тема 3. Кліматолікування та інші методи лікування.

Кліматотерапія. Аеротерапія. Геліотерапія. Гідропроцедури. Режим рухової активності. Лікувальне харчування. Індивідуальний режим. "Перетворені чинники". Комплексний характер санаторно-курортного лікування.

Тема 4. Типи курортів

Лікувально-оздоровчої місцевості. Курортні місцевості. Курорт. Основні вимоги до курортів. Типи курортів: за лікувальними факторами, за функціональним використанням, за рекреаційним режимом, за характером оздоровчого впливу, за медичним профілем, за географічним місцезнаходженням, за значенням, за тривалістю експлуатації, за віковим складом, за відомчим підпорядкуванням, за відношенням до систем розселення, за потужністю. 7 основних типів курортів. Основний профіль лікування на бальнеологічних курортах. Показання до лікування на грязьових курортах. Біологічна дія клімату. Різноманітність кліматичних курортів відповідно до природних ландшафтно-кліматичних зон. Приморський тип кліматичного курорту та характеристика приморського клімату. Гірський клімат та особливості впливу його на організм. Вологий лісовий клімат. Посушливий степовий і пустинний клімат. Ландшафтотерапія. Спелеотерапія. Спра курорти.

Тема 5. Типи санаторно-курортних закладів

Курортна інфраструктура. Курортне господарство. Санаторно-курортні заклади. Санаторії, їх спеціалізація і типи. Загальнокурортна лікувально-діагностична база. Спеціалізовані санаторні дитячі табори. Санаторії-профілакторії. Амбулаторно-курортне лікування. Пансіонати з лікуванням. Бальнеогрязелікарні з поліклінікою. Курортна поліклініка. Спеціалізовані відділення доліковування. Пансіонати і будинки відпочинку. Бази відпочинку. Дитячі оздоровчі табори.

Розділ 2. Лікувально-оздоровчий туризм в світі та в Україні

Тема 6. Історія розвитку лікувально-оздоровчого туризму в світі

Перші курортні споруди в країнах древнього світу – Індії, Древній Греції. Бальнеологічні курорти у Римській імперії. Занепад курортної справи в грізний час епохи Середньовіччя в Європі. Відроджування водолікування в XIII ст. Відновлення курортів Німеччини і створення їх в Чехії. будівництва, Устаткування і експлуатація курортних установ у XV - XVI ст. Формування науково-куртологічного підходу до курортної справи у XV - XVII ст. Перші законодавчі заходи до впорядкування форм і методів лікування у XVII ст. Застосування лікування водою в різних країнах Європи у XVIII ст. Інтенсивний розвиток європейських курортів на основі комерційного підходу в XVIII - XIX ст. Широке застосування грязелікування у XVIII ст. Закладення бальнеокліматології в XVIII ст. та застосування гідротерапії у XIX ст. Офіційне відкриття більшості сучасних європейських курортів в XIX ст. - на початку XX ст. Заснування національних і міжнародних суспільств в другій половині XIX і першій половині XX ст. і створення наукових застав в початку XX ст. Друга половина XX ст. – створення Міжнародної федерації у курортній справі та справжньої курортної індустрії.

Тема 7. Історія розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні

Використання природних чинників з метою лікування у Криму до нашої ери та в період древньогрецьких міст-держав. Використання з лікувальною метою ропи і грязі у Криму у XIII ст. н.е. Заснування перших українських курортів в XV-XVI ст. на території сучасної Львівської області. Використання лікувальних вод у лікувальних закладах Закарпаття у XVI-XVII ст. Заснування у Закарпатті бальнеологічних курортів у 18 ст. Заснування багатьох бальнеологічних, грязьових і приморських курортів в Україні у I половині XIX ст. на території нинішніх, Закарпатської, Одеської, Донецької областей. Створення курортів у другій половині XIX ст. у Львівській, Харківській областях, Закарпаття і в Криму. Розвиток приморських кліматичних курортів на Південному березі Криму та в Причорномор'ї з кінця XIX ст. Створення національних і міжнародних суспільств у другій половині XIX і першій половині XX ст. та заснування нових курортів у Запорізькій та Полтавській областях. Санаторно-курортна діяльність у 20-ті роки XX ст. Реконструкція курортів Південного берегу Криму у 30-ті роки XX ст.. Ущерб санаторно-курортній справі у повоєнні роки 1941-45 рр. Відновлення курортів та санаторно-курортної інфраструктури у післявоєнні роки та відкриття нових санаторіїв у Закарпатті. Активна розбудова матеріальної бази у 70-ті - 80-ті рр. Економічна криза у 90-х роках. Стабілізування і якісне реформування курортного комплексу країни в 2000-х роках.

Тема 8. Лікувально-оздоровчий туризм в світі

Бальнеолікування в країнах Західної Європи (Німеччина, Франція, Австрія, Швейцарія). Бальнеолікування в країнах Центральної Європи (Чехія, Словаччина, Угорщина, Польща, Румунія, Болгарія). Бальнеолікування в країнах Південної Європи (Італія, Словенія, Греція). Бальнеолікування в країнах Східної Європи (Росія, Латвія, Білорусь, Грузія, Вірменія, Азербайджан, Туркменістан). Грязелікування в світі. Кліматолікування в світі.

Тема 9. Рекреаційний туризм в світі

Приморська рекреація (купально-пляжний туризм) в країнах Середземноморського регіону (Іспанія, Португалія, Франція, Італія, Словенія, Хорватія, Чорногорія, Албанія, Греція, Кипр, Туреччина, Ізраїль, Туніс, Марокко). Приморська рекреація в країнах Азово-Чорноморського регіону (Румунія, Болгарія, Росія, Грузія). Приморська рекреація у країнах Червономорського регіону і Персидського заливу (Єгипет та ОАЕ). Приморська рекреація у Американському регіоні (Карибський басейн, США, Бразилія, Аргентина). Приморська рекреація у Азіатсько-Тихоокеанському регіонах (країни південної, південно-східної та східної Азії, Австралії та Океанії). Приморська рекреація в Африці. Озерна рекреація в Європі та Америці. Гірська рекреація в Альпійському, Піренейському, Карпатському, Скандинавському, Кавказькому, Кордільєрському регіонах.

Тема 10. Лікувально-оздоровчий туризм в Україні

Бальнеолікування в Україні. Мінеральні води і їх розміщення по території України. Курорти на хлоридних натрієвих водах. Курорти на вуглекислих мінеральних водах. Курорти на сірководневих (сульфідних) водах. Курорти на миш'яквмістовних водах. Курорти на мінеральних водах з високим вмістом органічних речовин. Курорти на радонових (радіоактивних) водах. Курорти на крем'янистих термальних водах. Курорти на залізистих мінеральних водах. Розвиток бальнеолікування за регіонами України. Лікувальні грязі на території України. Курорти на торф'яних грязях (лікувальних торфах). Курорти на мулових сульфідних приморських, сульфідних морських, сульфідних материкових грязях. Регіони грязелікування в Україні. Кліматолікування в Україні. Приморські кліматичні курорти, Гірські кліматичні курорти. Рівнинні кліматичні курорти у лісовій, лісостеповій та степовій зонах. Спелеотерапія в Україні.

Тема 11. Рекреаційний туризм в Україні.

Азово-Чорноморські приморські курорти у Одеській, Миколаївській, Херсонській та Запорізькій областях. Гірська рекреація у Карпатського регіоні у Львівській, Івано-Франківській, Закарпатській і Чернівецькій областях. Рівнинна рекреація у лісовій, лісостеповій та степовій зонах. Розвиток оздоровчої інфраструктури України.

Тема 12. Розвиток лікувально-оздоровчого туризму в Україні

Лікувальна санаторно-курортна інфраструктура України. Оздоровча інфраструктура України. Туристичні потоки з лікувально-оздоровчими цілями. Рейтинг лікувально-оздоровчих та рекреаційних курортів. Економічні показники діяльності санаторно-курортної справи. Основні курортні регіони України: Азово-Чорноморський та Карпатський. Перспективи розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні основи лікувально-оздоровчого туризму												
Тема 1. Сутність і характерні риси лікувально-оздоровчого туризму. Бальнеолікування.	7	2	2			3	9	2				7
Тема 2. Грязелікування	7	2	2			3	7					7
Тема 3. Клімато-лікування та інші методи лікування	8	2	2			4	9	2				7
Тема 4. Типи курортів	8	2	2			4	8					8
Тема 5. Типи санаторно-курортних закладів	7	2	2			3	8	2				6
Разом за розділом 1	37	10	10			17	41	6				35
Розділ 2. Санаторно-курортна справа в світі та в Україні												
Тема 6. Історія розвитку лікувально-оздоровчого туризму в світі	8	2	2			4	10	2				8
Тема 7. Історія розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні	14	2	2			6	8					8
Тема 8. Лікувально-оздоровчий туризм в світі	8	4	4			4	10	2				8
Тема 9. Рекреаційний туризм в світі	8	2	2			4	8					8
Тема 10. Лікувально-оздоровчий туризм в Україні	8	2	2			4	6					6
Тема 11. Рекреаційний туризм в Україні.	8	2	2			4	8					8
Тема 12. Розвиток лікувально-оздоровчого туризму в Україні	8	2	2			4	8	2				6
Підготовка до поточного контролю	5					5	5					5
Разом за розділом 2	67	16	16			35	63	6				57
Контрольна робота	16					16	16					16
Усього годин	120	26	26			68	120	12				108

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1.	Сутність і характерні риси лікувально-оздоровчого туризму. Бальнеолікування.	2
2.	Грязелікування	2
3.	Клімато-лікування та інші методи лікування	2
4.	Типи курортів	2
5.	Типи санаторно-курортних закладів	2
6.	Історія розвитку лікувально-оздоровчого туризму в світі	2
7.	Історія розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні	4
8.	Лікувально-оздоровчий туризм в світі	2
9.	Рекреаційний туризм в світі	2
10.	Лікувально-оздоровчий туризм в Україні	2
11.	Рекреаційний туризм в Україні.	2
12.	Розвиток лікувально-оздоровчого туризму в Україні	2
	Разом	26

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Вологе укутування, душі, підводний душ-масаж, ванни, ароматичні (хімічні) ванни, газові ванни, хлоридні натрієві ванни, йодобромні ванни, вуглекислі ванни, сірководневі ванни, радонові ванни, прийом мінеральної води всередину. Підготовка доповідей за вищевказаними темами.	3	7
2	Термотерапія: поняття, сутність, різновиди. Парафінолікування. Озокеритолікування. Лікування нафталанською нафтою. Російська лазня. Фінська сауна. Хамам. Японська водяна та тирсова баня. Псаммотерапія. Особливості оздоровчої дії лікувальних грязей на організм людини. Методики проведення грязелікувальних процедур. Підготовка доповідей за вищевказаними темами.	3	7
3	Типи клімату в санаторно-курортному лікуванні. Аеротерапія. Геліотерапія. Таласотерапія. Мікрокліматоретрапія. Фітотерапія: поняття, лікувальні форми. Апітерапія: лікування медом і продуктами бджільництва. Цілющі властивості меду та його використання при хворобах людини. Ароматерапія. Рухова активність в умовах курорту. Кінезітерапія. Лікувальна фізична культура. Масаж у комплексі санаторно-курортного лікування. Підготовка доповідей за вищевказаними темами.	4	7
4	1. Лікувально-оздоровчі місцевості. Курортні місцевості. 2. Курорт. Основні вимоги до курортів. 3. Типи курортів. 4. Основні типи курортів. 5. Різноманітність кліматичних курортів відповідно до природних ландшафтно-кліматичних зон. 6. Ландшафтотерапія. Спелеотерапія. Спра курорти. Підготовка доповідей за вищевказаними темами.	4	8

5	1. Курортна інфраструктура 2. Санаторно-курортні заклади. 3. Санаторії, їх спеціалізація і типи. 4. Санаторії-профілакторії. 5. Пансіонати з лікуванням. 6. Бальнеогрязелікарні з поліклінікою. Курортна поліклініка. Спеціалізовані відділення долікування. 7. Пансіонати і будинки відпочинку. 8. Бази відпочинку. 9. Дитячі оздоровчі табори. 10. Спра центри. Підготовка доповідей за вищевказаними темами	3	6
6	1. Перші курортні споруди в країнах древнього. 2. Бальнеологічні курорти у Римській імперії. 3. Занепад курортної справи в грізний час епохи Середньовіччя в Європі. 4. Відродження водолікування. 5. Формування науково-куртортологічного підходу до курортної справи. 6. Інтенсивний розвиток європейських курортів на основі комерційного підходу в XVIII - XIX ст. 7. Широке застосування грязелікування у XVIII ст. 8. Закладення бальнеокліматології в XVIII ст. та застосування гідротерапії у XIX ст. 9. Офіційне відкриття більшості сучасних європейських курортів в XIX ст. - на початку XX ст. 10. Заснування національних і міжнародних суспільств і створення наукових застав. Підготовка до опитування за вказаним планом	4	8
7	Використання природних чинників з метою лікування у Криму в давні часи та середньовіччя. 2. Заснування перших українських курортів в XV-XVI ст. 3. Використання лікувальних вод у лікувальних закладах. 4. Заснування багатьох бальнеологічних, грязьових і приморських курортів в Україні у I половині XIX ст. 5. Створення курортів у другій половині XIX ст. 6. Розвиток приморських кліматичних курортів. 7. Створення національних і міжнародних суспільств 8. Санаторно-курортна діяльність у 20-ті - 30-ті роки XX ст. 9. Відновлення курортів та санаторно-курортної інфраструктури у післявоєнні 10. Активна розбудова матеріальної бази у 70-ті - 80-ті рр. 11. Економічна криза у 90-х роках та стабілізування і якісне реформування курортного комплексу України в 2000-х роках. Підготовка доповідей за вищевказаними темами	4	8
8	Бальнеолікування в країнах Західної Європи (Німеччина, Франція, Австрія, Швейцарія). Бальнеолікування в країнах Центральної Європи (Чехія, Словаччина, Угорщина, Польща, Румунія, Болгарія). Бальнеолікування в країнах Південної Європи (Італія, Словенія, Греція). Бальнеолікування в країнах Східної Європи (Росія, Латвія, Білорусь, Грузія, Вірменія, Азербайджан, Туркменістан). Грязелікування в світі. Кліматолікування в світі. Підготовка доповідей та презентацій за вищевказаними темами	4	8
9	Приморська рекреація (купально-пляжний туризм) в країнах Середземноморського регіону (Іспанія, Португалія, Франція, Італія, Словенія, Хорватія, Чорногорія, Албанія, Греція, Кипр, Туреччина, Ізраїль, Туніс, Марокко). Приморська рекреація в країнах Азово-Чорноморського регіону (Румунія, Болгарія, Росія, Грузія). Приморська рекреація у країнах Червономорського регіону і Персидського залив (Єгипет та ОАЕ). Приморська рекреація у Американському регіоні (Карибський басейн, США, Бразилія, Аргентина). Приморська рекреація у Азіатсько-Тихоокеанському регіонах (країни південної, південно-східної та східної Азії, Австралії та Океанії). Приморська рекреація в Африці. Озерна рекреація в Європі та Америці. Гірська рекреація в Альпійському, Піренейському, Карпатському, Скандинавському, Кавказькому, Кордільєрському регіонах. Підготовка доповідей та презентацій за вищевказаними темами	4	8

10	1.Бальнеолікування в Україні. 2. Грязелікування на території України. 3. Кліматолікування в Україні. 4. Приморські кліматичні курорти. 5. Гірські кліматичні курорти. 6. Рівнинні кліматичні курорти у лісовій, лісостеповій та степовій зонах. 7. Спелеотерапія в Україні. 8. Приморська, гірська та рівнинна рекреація. 9. Спа та Велнес в санаторно-курортних підприємствах Підготовка доповідей та презентацій за вищевказаними темами	4	6
11	Азово-Чорноморські приморські курорти у Одеській, Миколаївській, Херсонській та Запорізькій областях. Гірська рекреація у Карпатського регіоні у Львівській, Івано-Франківській, Закарпатській і Чернівецькій областях. Рівнинна рекреація у лісовій, лісостеповій та степовій зонах. Розвиток оздоровчої інфраструктури України. Підготовка до опитування за вказаним планом	4	8
12	Лікувальна санаторно-курортна інфраструктура України. Оздоровча інфраструктура України. Туристичні потоки з лікувально-оздоровчими цілями. Рейтинг лікувально-оздоровчих та рекреаційних курортів. Економічні показники діяльності санаторно-курортної справи. Основні курортні регіони України: Азово-Чорноморський та Карпатський. Перспективи розвитку лікувально-оздоровчого туризму в Україні. Підготовка до опитування за вказаним планом	4	6
11	Підготовка до поточного контролю	5	5
12	Контрольна робота	16	16
	Разом	68	108

6. Індивідуальні завдання

Контрольна робота за темою «Розвиток лікувально-оздоровчого туризму у регіонах України» (за вибором)». Виконується індивідуальна робота з додержанням усіх технічних вимог до письмових робіт. Текст має бути надрукований через 1,5 міжрядкових інтервали на одному боці аркуша білого паперу формату А4. Шрифт Times New Roman, 14 пт. Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: ліве – 30 мм, нижнє та верхнє – 20 мм, праве – 15 мм.

Структура роботи – вступ, 2 розділи (1 – розвиток лікувально-оздоровчого туризму в регіоні, 2 – розвиток рекреації в регіоні), висновки, список використаної літератури, додатки. В друкованому варіанті обсяг роботи повинен становити 15 стор., де вступ – 1 стор., основна частина – 9-12 стор., висновок – 1-1,5 стор., список використаної літератури – 1 стор.

Форма проведення підсумкового оцінювання виконаної роботи – публічна доповідь (3-4 хвилини) з подальшим відкритим обговоренням. При оцінці індивідуальної роботи враховується глибина опрацювання та широта обхвату теми, уміння аналізувати зібраний матеріал, грамотність та стиль викладу, якість технічного оформлення роботи. Структура роботи – вступ, 2 розділи (1 – розвиток лікувально-оздоровчого туризму в регіоні, 2 – розвиток рекреаційного туризму в регіоні), висновки, список використаної літератури, додатки.)

7. Методи навчання

Методи навчання – взаємодія між викладачем і студентами, під час якої відбувається передача та засвоєння знань, умінь і навичок від викладача до студента, а також самостійної та індивідуальної роботи студента.

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1) За джерелом даних: а) Словесні: лекція (традиційна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint презентація), пояснення, розповідь, бесіда. б) Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація. с) Практичні: практичні роботи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальних матеріалів: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів з книгою.

8. Методи контролю

Система оцінювання знань, вмінь та навичок студентів передбачає виставлення оцінок за усіма формами проведення занять. Перевірка та оцінювання знань студентів може проводитися у наступних формах:

- оцінювання роботи студентів під час практичних занять;
- оцінка за контрольну роботу студентів;
- проведення проміжного контролю;
- проведення підсумкового контролю.

Загальна оцінка з дисципліни визначається як сукупність балів, що студент отримує за змістовні модулі та модульний контроль. Проміжний контроль знань студентів здійснюється шляхом проведення тестування з основних навчальних елементів змістовних тем. Сума балів, які студент денної форми навчання може набрати, дорівнює 60.

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. До заліку допускаються студенти, які мають достатню кількість балів з поточного контролю та написання і захисту індивідуальної роботи. Загальна кількість балів за успішне виконання залікових завдань становить 40. Час виконання – до 80 хвилин. Підсумковий контроль 40 балів, в т. ч: 2 теоретичних питання – 30 б (2х15); визначення понять з дисципліни (відкриті тести) – 10 б (2х5).

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота														Разом	Залік	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	ПК	КР			
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	10	14	60	40 (мінімум - 20)	100 (мінімум - 50)
60 (мінімум - 30)																

T1, T2 ... T12 – теми розділів.

ПК- поточний тестовий контроль

КР - Контрольна робота під час СРС

Структура та складові підсумкової оцінки з дисципліни

Поточний контроль та оцінювання самостійної роботи – 60 балів.

З них:

- виконання завдань на практичних заняттях – 36 балів;
- поточний контроль – 10 балів;
- контрольна робота – 14 балів.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Критерії оцінювання знань студентів на семінарських заняттях

Усний виступ, виконання письмового завдання	Критерії оцінювання
3	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу.
2,5	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки
1,5	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
0,5	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
0	0 Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань

Критерії поточного контролю знань студентів

Поточний контроль проводиться 1 раз за семестр. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначених тем (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях. Поточний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Поточний контроль знань студентів здійснюється через написання тестування та відповіді на теоретичне запитання.

Усний виступ, виконання письмового завдання	Критерії оцінювання
8-10	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та

	аргументовано його викладає під час письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив більшість (усі) тестових завдання
5-7	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив більше половини тестових завдань.
2-4	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0-1	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Критерії оцінювання контрольної роботи з дисципліни «Лікувально-оздоровчий туризм»

- Оформлення роботи 2 бали.
- Повнота викладеної інформації 6 бали.
- Захист роботи 6 бали.

Умови допуску студента до підсумкового семестрового контролю (заліку): виконання контрольної роботи, написання поточного контролю та робота на семінарських заняттях за результатами яких він набрав не менше 30 балів.

Підсумковий семестровий контроль

Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється в університеті у формі заліку та екзамену. На підсумковий семестровий контроль виносяться питання, що передбачають перевірку розуміння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу дисципліни в цілому та рівня сформованості відповідних компетентностей після опанування курсу.

Підсумковий контроль 40 балів, в т. ч: 2 теоретичних питання – 30 б (2x15):

13-15 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу;

10-12 балів отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу;

7-9 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки;

5-6 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання;

3-4 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми;

0-2 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Визначення понять з дисципліни (відкриті тести) – 10 б (2х5):

4-5 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення;

2-3 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення;

0-1 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки. Питання до заліку додаються.

Бали за відповіді на теоретичні питання викладач виставляє після усної співбесіди. За підсумками поточного і підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Мінімальна кількість балів, які повинен набрати студент для одержання заліку, становить 50 балів. Бали за відповіді на теоретичні питання викладач виставляє на оголошенні залікових оцінок після усної співбесіди.

У разі настання / подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної та заочної форм навчання надається можливість скласти залік в тестовій формі (білет містить 40 тестових завдань, здобувач одержує 1 бал за кожен вірну відповідь) дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Лікувально-оздоровчий туризм» режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5139>

Для дистанційної форми навчання

Вид навчальної діяльності	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів
Проміжний поточний контроль	46	23
Контрольна робота	14	7
Поточний контроль	60	30
Підсумковий семестровий заліковий контроль	40	20
Підсумковий контроль	40	20
ВСЬОГО	100	50

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка за дворівневим ступенем оцінювання
50 – 100	зараховано
1 – 49	не зараховано

10.Рекомендована література

Основна література

1. Заваріка Г.М. Курортна справа: Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2019. 264 с.
2. Кушнірук Ю.С. Рекреація та курортологія. Навчальний посібник. Рівне: НУВГП, 2012. 146 с.

3. Стафійчук В.І. Рекреалогія: навчальний посібник. Херсон.: Олді Плюс, 2017. 428 с.
4. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія: навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2007. 312 с.
5. Deesilatham S. Wellness Tourism: Determinants of Incremental Enhancement in Tourists' Quality of Life (2016) School of Management Royal Holloway, University of London. 420 p.
6. Exploring health tourism. World Tourism Organization (UNWTO) and the European Travel Commission (ETC). (2018). 18 p.
7. Wirawan I. Healthy tourism initiatives at destinations: opportunities and challenges Public Health and Preventive Medicine Archive (*PHPMA*) 2018, Volume 6, Number 1: 1-3 p.
8. Horowitz MD, Rosensweig JA, Jones CA. Medical tourism: globalization of the healthcare marketplace. *MedGenMed* (2007); pp. 9-33.
9. Shweder I., Hunziker I. Merging Medical and Wellness Tourism in Integrative Wellness Destinations. *INDUSTRY REPORT* (2020) 11 p.

Допоміжна література

1. Курортологія та курорти України: навч. посіб. для самостійної роботи студентів VI курсу медичних факультетів при підготовці до практичних занять з навчальної дисципліни «Медична реабілітація» / уклад. С. М. Малахова, О. О. Черепок, Н. Г. Волох. Запоріжжя: ЗДМУ, 2019. 105 с.
2. Кучечук Л.В. Особливості маркетингової діяльності підприємств Спра-індустрії / Актуальні проблеми туристичного бізнесу. Матеріали XI міжнародної науково-практичної конференції молодих учених. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. – 224 с.
3. Рачко І.В., Фісенко Л.І. Санаторій. Маркетинг. Медична діяльність / за ред.. К.: Видавництво ФОП Купріянова О.О., 2008. 496 с.
4. Степанов Е. Г. Санаторно-курортное лечение : учеб. пособие / Е. Г. Степанов. Х.: ХНАГХ, 2006. 332 с.
5. Туристична курортологія / укл. Бойко І.Д., Савранчук Л.А. Чернівці: Рута, 2007. 116 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Курорти та санаторії України URL: <https://sankurort.ua/>
2. Мальська М.П., Антонюк Н.В. Міжнародний туризм і сфера послуг: URL: https://pidruchniki.com/.../turizm/likuvalno-ozdorovchiy_tur..
3. Набедрик В. А. Географія ліцебного туризма в Европе URL: <http://www.dissercat.com/content/geografiya-lechebnogo-turizma-v-evrope-modeli-razvitiya-i-transformatsionnye-protsessy>
4. Офіційний сайт Державного агентства України з туризму та курортів URL: <http://www.tourism.gov.ua>
5. Сайт державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
6. Сайт готелів та санаторіїв України URL: <http://uahotels.info/>
7. Рейтинги санаторіїв України URL: naftusia.com

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженим розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні заняття;

- дистанційно на платформі Moodle (<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5139>) проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи;

- аудиторно (за затвердженим розкладом занять) проводяться 30% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

- Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборonoю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен в тестовій формі дистанційно на платформі Moodle в дистанційному курсі «Лікувально-оздоровчий туризм» режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=5139>